

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
z uwzględnieniem ochrony ofiar
przemocy w rodzinie
W GMINIE KRZESZOWICE
na lata 2010-2014

I. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493).
2. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.);
5. Kodeks karny karny (Dz.U. z 1997r. Nr 88, poz. 553; Nr 128, poz. 840 z późn. zm.)

II. Informacje ogólne:

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpiwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny to osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks karny, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Ponad jedna trzecia badanych (37%) zna przynajmniej jedną kobietę – ofiarę przemocy swojego partnera. Kobiety częściej ujawniają przemoc. Dwie piąte kobiet (41%) zna w swoim środowisku, co najmniej jedną kobietę bitą przez męża. Więcej niż jedna piąta (22%) zna przynajmniej kilka takich kobiet, a więc prawdopodobnie żyje w środowisku, gdzie przemoc jest normą.

Prawie 70% sytuacji przemocy zachodzi w rodzinach, gdzie istnieje problem alkoholowy. (H.D. Sasal „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie – niebieskie karty” wyd. PARPA Warszawa 2005).

III. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszowice:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.

IV. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszowice:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.), ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493) i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r. Nr nr 147, poz. 1231, z późn. zm.).

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszowice tworzy się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

ściślejszej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodka Pomocy Społecznej i Komisariatu Policji w Krzeszowicach.

V. Główne cele programu:

Celem głównym programu jest tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w szczególności:

1. zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
2. podnoszenie świadomości i wrażliwości wobec przemocy w rodzinie w tym prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej zmierzającej do zapobiegania powstawaniu zjawiska przemocy w rodzinie;
3. szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
4. ustalenie zasad i realizacja współpracy instytucji i stowarzyszeń mających na celu zmniejszenie rozmiarów problemów już występujących, tworzenie warunków do zdrowego, bezpiecznego stylu życia.

VI. Opis realizacji celów programu:

1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Krzeszowice.

Diagnozę zjawiska przemocy przeprowadził Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach na podstawie interwencji podejmowanych przez policję oraz pracowników socjalnych w roku 2009.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych, spostrzeżeń pracowników socjalnych, a także z interwencji policji wynika, że zjawisko przemocy jest dość częste. Szczególnie skierowane jest ono wobec kobiet i dzieci.

Statystyki	Ilość osób dotkniętych przemocą	w tym kobiet	w tym dzieci:	w tym mężczyzn:
GOPS	31	18	12	1
Komisariat Policji	80	38	41	1

Przemoc często jest zatajana przez ofiary lub bagatelizowana, a rodziny dotknięte tym problemem są bardzo niechętne do rozpoczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.

Pracownicy socjalni z GOPS Krzeszowice założyli w roku 2009 pięć „Niebieskich Kart”, natomiast policja założyła ich 39.

Dominującą formą przemocy w gminie Krzeszowice była przemoc psychiczna, która występowała w połączeniu z przemocą fizyczną, ekonomiczną oraz seksualną.

Dominującą przyczyną przemocy było nadużywanie alkoholu lub alkoholizm sprawcy. Alkohol sprawia, że człowiek przestaje w pełni panować nad swoim zachowaniem. Staje się odważniejszy, nie przestrzega panujących w jego otoczeniu norm i zasad. Nie jest to równoznaczne z tym, że po spożyciu alkoholu lub zażyciu narkotyków ludzie stają się od razu agresywni. To, czy człowiek zachowa się agresywnie czy też nie, zależy od jego predyspozycji psychicznej oraz od siły presji społecznej, na jaką jest wystawiony.

Drugą co do wielkości przyczyną była choroba psychiczna sprawcy i ofiary, jak również zazdrość, konflikty wynikające ze wspólnego mieszkania, nieporozumienia rodzinne oraz trudna sytuacja zawodowo-finansowa.

2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie w tym prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej zmierzającej do zapobiegania powstawaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

- edukacja społeczności lokalnej na terenie Gminy Krzeszowice poprzez lokalne media, która ma przede wszystkim na celu odklamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Drukowanie i rozprowadzanie ulotek, plakatów, zamieszczanie w lokalnej prasie artykułu na temat przemocy w rodzinie.
- pogadanki i zajęcia specjalistyczne dla dzieci i młodzieży w zakresie świadomości istnienia przemocy w rodzinie;
- inicjowanie powstawania grup wsparcia dla rodzin zagrożonych przemocą oraz rodzin, w których przemoc zdiagnozowano.

Rozbudowanie działalności informacyjnej i edukacyjnej ma na celu zapobieganie powstawaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

3. Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

- udział w specjalistycznych szkoleniach zawodowych przeznaczonych dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej, (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).
4. *Ustalenie zasad i realizacja współpracy instytucji i stowarzyszeń mających na celu zmniejszenie rozmiarów problemów już występujących, tworzenie warunków do zdrowego, bezpiecznego stylu życia.*
- W celu realizacji powyższego zadania Burmistrz Gminy Krzeszowice zarządzeniem powołuje Zespół Interdyscyplinarny w składzie pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach - koordynator, pracownicy socjalni, specjaliści zatrudnieni w OPS oraz przedstawiciele:
 - a) Komisariatu Policji w Krzeszowicach;
 - b) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzeszowicach;
 - c) Punktu Konsultacyjnego „Pierwszy Kontakt” w Krzeszowicach;
 - d) Szkół podstawowych i gimnazjalnych;
 - e) Straży Miejskiej w Krzeszowicach;
 - f) Służby Zdrowia
 - g) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Krzeszowicach
 - Priorytetową sprawą Zespołu jest reagowanie na sygnały przemocy w rodzinie. Zespół ma kompetencje do podejmowania interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach ochrony osób doznających przemocy.
 - Do realizacji zadań wynikających z właściwych ustaw, a w szczególności art. 6 ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, członkowie Zespołu upoważnieni są do podejmowania interwencji w przypadku przemocy domowej w środowisku i uruchamiania procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.

- Pracą Zespołu kieruje Koordynator powołany przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Do zadań Koordynatora Zespołu należy w szczególności:
 - a) Kierowanie i koordynowanie pracą Zespołu;
 - b) Gromadzenie dokumentacji z posiedzeń (wnioski, protokoły, sprawozdania);
 - c) Przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej (w tym także Niebieskich Kart) i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy;
 - d) Wspólnie z dzielnicowym podejmowanie działań interwencyjnych lub innych działań prewencyjnych, w sprawach gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie;
 - e) Inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc, poprzez działania Zespołu;
 - f) Monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - g) Nadzór nad dokumentacją Zespołu.
- Do zadań Zespołu należeć będzie w szczególności:
 - a) Kompleksowe zajmowanie się rodzinami, w których dochodzi do przemocy;
 - b) Podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej w środowisku i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie;
 - c) Opracowanie adekwatnych strategii postępowania w przypadku rozpoznawania i zgłoszenia przemocy domowej;
 - d) Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym w przezwycięzeniu problemów poprzez odtworzenie lub wzmocnienie ich funkcji;
 - e) Pomoc w ustaleniu diagnozy rodziny oraz określeniu długofalowego planu pracy socjalnej i przygotowania do zawarcia porozumienia z rodziną;
 - f) Monitorowanie sytuacji rodzin a w szczególności organizowanie współpracy służb;

- g) Zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- h) Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji i umiejętności osób mających w swej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy.
- Zespół pracuje w trybie posiedzeń zwoływanych zgodnie z zaistniałymi potrzebami nie rzadziej jednak niż raz na kwartał do ostatniego dnia roboczego danego kwartału. Posiedzenia zwołuje Koordynator na wniosek członków Zespołu oraz pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach.
- Z posiedzenia Zespołu sporządzany jest protokół oraz prowadzona jest dokumentacja dotycząca poszczególnych spraw:
 - a) Wniosek o zorganizowanie posiedzenia Zespołu
 - b) Notatki z monitorowania sytuacji rodziny
 - c) Uwagi Zespołu
 - d) Analiza sytuacji i plan dalszych działań
 - e) Niebieska Karta

VII. Adresaci programu

- a) Ofiary przemocy.
- b) Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci.
- c) Rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy.
- d) Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, policjanci, wychowawcy, pracownicy służby zdrowia, duchowni).
- e) Przedstawiciele władz lokalnych.
- f) Społeczność lokalna.

VIII. Realizatorzy programu

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie: Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, Punkt Konsultacyjny „Pierwszy Kontakt”, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Szkoły, Przedszkola, Straż Miejska, Służba Zdrowia, Świetlice Szkolne, Świetlice Środowiskowe, Poradnia Życia Rodzinnego, Centrum Kultury i Sportu.

IX. Termin realizacji programu

Gminny Program Ochrony Ofiar Przemocy będzie realizowany w latach 2010 do 2014.

X. Przewidywane efekty programu

- 1) Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) Wzrost liczby osób świadczących profesjonalną pomoc i wsparcie ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie, w tym zwiększenie ilości osób posiadających wiedzę i kompetencje potrzebne do skutecznego działania w zakresie likwidowania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie działań w ramach systemu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie („Niebieska Karta”) w każdym przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie, prowadzenie Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, zapewnienie wykwalifikowanej kadry w zakresie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- 3) Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- 4) Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.

XI. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Monitorowanie realizacji programu jest zadaniem realizowanym przez powołany Zespół Interdyscyplinarny w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli Zespołu Koordynatorowi w terminie do 31 stycznia następnego roku.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
Marta Sobczyk